

Anotace

Mistr Hartmann a švábské řezbářství počátku 15. století

Ulmský kameník Mistr Hartmann je dějinám umění známý již dlouho, ale jeho role ve švábském řezbářství počátku 15. století stále vyvolává mnohé otázky. Hartmannovi bývá přiznávána vůdčí pozice jak v huti, tak v řezbářské dílně, zatímco proti mluví průměrná kvalita jeho soch a skutečnost, že se měšťanem stal až roku 1428, tedy déle než 10 let poté, co je v Ulmu poprvé doložen. Tato práce zkoumá Mistra Hartmanna nejprve z hlediska sociální a kulturní situace v Ulmu na počátku 15. století. Zpřesňuje jeho roli v rámci hutního provozu při stavbě ulmského farního kostela a výzdobě západního průčelí, jehož ikonografický program do značné míry odráží historické okolnosti svého vzniku. Druhá část práce se zaměřuje na řezbářskou dílnu, v níž vznikl oltářní retábl z Dornstadtu, a na fenomén rozšíření tohoto stylu po celém Švábsku. Ulmská dílna je představena v kontextu města a zdejší huti, někdejších lokálních center i vzdálenějších regionů. Kolem roku 1415 pozorujeme velmi aktivní uměleckou výměnu zejména se středním Porýním. Ulm, který kolem roku 1400 neměl výraznou řezbářskou tradici, se v průběhu velmi krátké doby stal hlavním uměleckým střediskem Horního Švábska. Právě v době růstu moci říšského města můžeme na příkladu Mistra Hartmanna velmi dobře sledovat změny v postoji společnosti vůči umění i v nárocích objednavatelů z řad městské rady.

Klíčová slova:

15. století, sochařství, Ulm, Mistr Hartmann, kameník, Mistr Dornstadtského oltáře, Mistr z Eriskirchu, Mistr z Bronnweileru, Mistr z Trochtelfingen, švábské řezbářství, internacionální gotika, krásný sloh